

ЖЕНСКИ СВЕТ.

ЛИСТ ДОБРОТВОРНИХ ЗАДРУГА СРПКИЊА.

ИЗЛАЗИ:

сваког 1. дана у месецу на целом табаку.

Цена је годишње 1 фор.; за Србију 2¹/₂ дин.
Рукописи и претплата шаљу се на уредништво.

У САМОЋИ...

(ПРИКАЗАНО СРПКИЊАМА.)

У самоћи тол'ко пута
Претисне ме чама љута,
Кад о срећи рода мога
Мисли мис'о забринута.
Па кад срце већ престаје
Да се узда, да се нада —
Ти с' преда мном створиш, вило,
К'о анђео по сред јада.

И ја гледим слику твоју,
Као грешник милост свету, —
Срце дахне — мис'о стане
У очајном свом полету.

А с' румених усана ти
Смела, мушка реч се вине:
„Што си тако јадно клон'о,
Ти србињски тужни сине?“ —

„Зар твој народ, див векова,
Што на коцу живети знао,
Што под мачем и ханџаром
Ипак није са свим пао. —
Зар тај народ, што с' поносом
И у ропству диз'о главу,
Сад да гледи земљу црну
Ни ужасну ни крваву?!“ ..

„Ох, не дај се, ох, не клони,
Црну мис'о даље гони,
Још јад црни не ће моћи,
Да под нама пруд изрони.
Та још Србин своје чува,
Још је, још је Србин прави,
Не ће лави некадањи,
Не ће сада постат' мрави!“ ...

„Јесте, јесте: — несу многи
Прави Срби, челик-људи,
Што би хтели за свој народ
Дочекат' и мач у груди.

Али сад се нова струја
Широм целог света носи,
И ко спава, оног буди,
Ко не ваља, тога коси“.

„Па и нас ће струја ова
Понети са своји' вали',
И питаће: еда од нас
Свако за свој народ зна ли?
Ал' још више, ал' још више, —
Запљуснуће женске груди,
Па ће дива спаваћивог,
— Српкиње нам да пробуди!“ —

„А кад прену из сна тешка
Наше сестре, наше мајке,
Тад' морају понестати
Тужне наше уздисајке.
Кад Српкиње сваког дана
Даду роду мис'о једну, —
Руком ћемо дохватити
Будућност сад недогледну.“

„И кад свака Српка дневно
Тек по једну сузу кане
На сињ камен наших јада:
— И јада ће да нестане.
Од суза се земља круни,
Од суза се лице бора,
Па од суза и кам јада
Исплакат' се једном мора.“

„Ал' та суза не сме бити
Мазна вода од очаја,
Не из ока, већ из срца —
Чедо првог осећаја.
Па где па'не, ту да плане,
Да са чела бригу скида,
Да нам лечи тешке боле,
Да нам љуте ране вида“ ...

„И тада ће нада наша
Да пробије кроз кам студи,
Да зракама својим топлим
Загреје нам хладне груди.
И тада ће из окова
Истрћи се српска вила,
Зазориће зора лепа
Лепша нег' нам и кад била“

„Умукнуће писак тешки
Наших бола, наших туга,
Заиграће срце срећно
Испод рана и недуга.
А из црног из понора
Наших негда црних дана
Полетеће срећа српска
Обновљена, ојачана“.

„И у место тужног вриска
Преко гора, преко кама —
Прносиће с' дивни звуци
С' нових струна на гулама.
А од зрака среће наше
Заблиснуће обзор цели,
— Дижн главу, српски роде,
Хајд' уживај данак бели!“ —

„Хоће, хоће, — наступиће
Дани лепши, дани нови,
У свету ће име српско
Заблистати с' лепши' слови'.
— Хоће, хоће, та Српкиње
Свешћу ће нам дават' свести,
Само да нам видет' једном
Њиног рада Благовести!...“

„А тај дан је већ на прагу —
Приправ'те се, поздрав'те га,
Кад сад скорим опазите
Пободеног њиног стега.
Па кад онда српске мајке
Даду роду јато тића,
Ох, кол'ко ће тада бити, —
Кол'ко правих Обилића?!...“

„Препући ће иго тешко,
Превут' оков петстолетан,
— Хоће, хоће, о, па што си,
Српски сине, тако сетан? —
Мора тада лепша јава
Блисут' зраком иза гора
И будућност светла јасна
Мора доћи! — — — мора, мора!...“

* * *
К'о покајник причест свету
Ја све гугам речи ове,
Та оне ми новог нада
Зажегују пламенове.
А свак овај пламен свети
Пролама с' кроз груди црне,
Крвца бризне, све оживи,
Све, што поче већ да трне.

Мис'о негда сетна, тужна,
Сада мирна смело с' вину,
К'о да тражи данак бели,
Што нам сад од скора сину.
А од среће једва ми се
И толико рећи може:
— „Хвала вило!“ — — али, али — — —
— „Подај, Боже, — подај, Боже!“...“

Љубомир Лотић.

„А, НЕ ДАМ ЈА ТЕБЕ!“

— ЈЕДНА МАНА У ДОМАЋЕМ ВАСПИТАЊУ. —

М кад би човек хтео, да испита све мане, које се могу опазити при домаћем васпитању па да их после изнесе на јавност с тим додатком, да уједно рече: на који се начин уклонити могу, да би се једни опростили, код којих се та мана већ одомаћила и да се други чувају, код којих се не налази — не би био у стању учинити; јер је за тај грдни посао кратак човечји век и слаб човечји поглед а да би могао све као што ваља изградити.

Једна мана другу рађа, те је отуд тако много, да се ни прегледати не могу. И данас кад хоћемо, да о манама пишемо, то се обзиремо на оне главне, које нам јако упадају у очи, а оне, које су мање — по нашем мишљењу — оставимо не додирнуте, те чекамо, да и оне порасту.

Не само, да је с тога тешко све мане изнаћи, што их има много, него понајвише с тога, што се једне и исте мане не појављују у једном истом облику, него ћеш видети код појединих породица, да

су једне исте мане са свим друкчије. То зависи од васпитања оних, који се око деце налазе. Друкчије су мане код простијих, друкчије код отменијих т. ј. оне су једне и исте, само се, као што рекох у другом виду појављују. Код отменијих су оне у завијеном облику а код простијих се показују у потпуној својој наготи.

Што су завијеније мане у толико их је теже смотрити па теже и уклонити, али бодро око ће ипак опазити, где је погрешка.

Ми се, рекох, обзиремо на веће мане а ситније мањујемо. Но то је грдна погрешка; јер тиме дајемо пороку маха те обгрли свом својом снагом и онако слабачко детенце, те се ово после не зна, да ослободи.

Колико и колико има таквих погрешака, које се не сматрају за погрешке, шта више још се више узимају као сретство за васпитање.

Многи родитељи држе, да дете никад не ваља оставити без одбране; јер се, бајаги, у противном случају осећа као сироче, чинимо му на жао и шта ја знам, шта све нежно родитељско срце не наводи, с тога ћете више пута чути, како отац или мати брани своје нападнуто дете речима: „А, не дам ја тебе!“ То је тако уобичајено код нас, да нико и не осети како му излети из уста а како ће тек да помишља на зле последице, које повлаче за собом те неколике обичне речи.

Нећу, да кажем, да никако не ваља дете бранити, не, него баш на против, а то, ако је праведно нападнуто; но и то мора имати својега начина.

Ако би нападнуто дете тако бранили, да одбрана шкоди достојанству старијих, то је онда да богме рђава и погрешна одбрана. Дете треба тако бранити, да оно осети, да је одбрањено, али да ни најмање не опази, да смо омаловажили онога, ко је — од старијих — напао дете.

Колико и колико се пута дешава, да дете учини коју погрешку било хотимично, што је ређе, било нехотице, што је чешће; у првом случају морамо бити строжији и тада се не сме чути оно урођено: „А не дам ја тебе“, него мора мати отац потпомагати а отац матер и тако дете

убедити, да је оно заиста погрешка, што је урадио, те ће на тај начин родитељи сачувати дете, да и други пут не падне у исту погрешку. Кад би мати карала а отац бранио дете оним речима, онда не само, да не би дете сачували, да и други пут не погреша, него би га баш тако рећи потстрекавали, а ако не баш потстрекавали, а оно бар не би мајчино карање имало никаква утицаја на дете и боље би било, да га ни карала неје; јер је учињена двострука погрешка: прво, дете неје мајчино карање узело ни у обзир; јер има браниоца — оца, а друго, тиме се нарушило мајчино достојанство, а то је највеће зло. Такав исти случај може, да се и обратно деси, шта више много чешће се дешава, да мати брани своје дете, ма од чијег нападаја.

Ако дете нехотице, што уради, то морамо бити према њему блажији, али не претерано благо, него морамо ипак настојавати, да дете увиди своју погрешку, како би се други пут сачувало.

Било хотимична или нехотимична погрешка не смемо никад допустити, да дете остане при томе, да то неје бог зна шта, што је урадио, нити смеју родитељи или они, који васпитавају дете, да једно другоме посао кваре, да једно другоме руше ауторитет; него морају једно другом бити на руци, морају једно друго потпомагати у раду и само ће тако рад бити успешан.

Помислите, драге читарице, како вас текне, кад кога карате а нађе се неко трећи те стане бранити онога, којег ви карате, неје вам мило је л те; јер осетите у себи, да сте пред дететом односно пред оним, кога сте карали, омаловажени; а како је тек зло кад то осети мати или отац.

Дете треба и мора потпуно једнако и волити и поштовати обоје, никада не сме опазити никакву разлику; јер чим би опазило разлику одмах би гледало, да се придружи ономе, који је моћнији. Зар неје тако? Та тако је и у свету већем а како да неје у мањем.

Дете мора да гледа оца и матер као једну целину а да никад ни помислити не може, да може наступити неспоразум између ових двоје, а да до тога не дође

морају родитељи сами пазити, морају се чувати сваке па и најмање препирке пред децом, да не би какогод једно друго победили и то би било зло; то би била прилика, да дете позна надмоћ једне или друге странке, то би била прилика, када би дете почело, да разликује једно од другог, а то би уједно била прилика, кад би дете почело, да једно већма воли и поштује но друго, а то би опет било зло; јер не могу обоје увек бити код куће, па кад би према горе реченоме слабије било, то би био читав дар-мар; јер се дете не би бојало а ни поштовало не би, те би радило, шта би оно хтело, не боји се казни; јер ће се позвати на јачу страну док дође, те ћемо чути како само дете вели: „казаћу ја оцу“ или „казаћу ја матери“, што не би могао бити случај, кад би и једно и друго било у детињем оку подједнако снажни, подједнако мудри, кад би дете познавало подједнаку љубав и мајчину и очеву и кад би и само осећало подједнаку љубав према обојима.

Те неколике речи нежне одбране: „А, не дам ја тебе“, могу да почине велико

зло; оне смањују љубав код једне странке, а увећавају код друге, а то не сме да буде.

Ако дете будемо на онај начин бранили, то ће од детета бити маза, лажа, варалица и излеће се још више погрешака, које ћемо тешко моћи одстранити, јер смо за васпитање узели средство, које не само да нам не помаже, него нам одмаже и шта више одузима нам ону моћ, без које се право васпитање ни замислити не може.

Ако дете погреша, те заслужи да се казни, треба га казнити, а никако га не узети у заштиту па ни онда, ако дете хоће, да иде било оцу било матери у окриље;*) тиме ће увидети погрешку своју и други пут ће се чувати од ње; јер се не нада одбрани ничијој.

С тога родитељи особито матере чувајте се тих обичних речи: „А, не дам ја тебе!“

Иван Мартиновић.

*) Колико пута сам имао прилике, да видим, кад отац кара своје дете а дете, да би побегло од очеве укора, бега у мајчино окриље, а нежна мајка пружа му још руке и нуди му уточишта у место да га преда праведном суду очеву.

НЕГУЈМО СРПСКИ ЈЕЗИК, СРПСКУ СВЕШТ!

Душа ми плаче, кад гледам и слушавам многе данашње Душанове потомке. Душа ми плаче, јер види пропаст Српства. — Ил зар да се не заплаче, кад мора да гледа место одушевљења немар, место љубави мржњу на све што је српско?! . . . Свака је реч и сувише блага, а да би се тај немар по заслуги осудити могао; какву ли тек осуду заслужује мржња?

Неблагодарни синови, неблагодарне кћери — докле тако? . . .

Одавна је изречена истина, да се право образовање може стећи само на матерњем језику и у народном духу. Српски народ по том само тако може напредовати у образованости и одржати се у очајној борби за опстанак: *ако синове и кћери своје на српском језику и у српском духу образује.*

Питам: да л смо своје учинили; да л сви народни учитељи и учитељице, сви

народни свештеници оваку будућност српског народа имају пред очима, да л раде из одушевљења за народну ствар, ил су само најмљеници и питам даље: да ли свака српска мајка слади чеду свом српски језик, да л му усађује у срце љубав к роду српском, да л је права српска мати? да л сваки Србин, без разлике, онолико чини за свој народ колко би могао?

Питам, ал се страшим одговора. — Српство је рањено, тражи брза лека. Крајње је већ време, да се проговори мушки, смело. Нека нам буде најсветија дужност: да усадимо у невина детинска срца љубав к роду и јуначки дух са старим српским поштењем и искреношћу, јер само тако можемо се надати сретнијим данима. Сво придиковање на политичном и црквеном пољу права је сатира, докле год занемарујемо ова животна питања. Јер докле год будемо жртвовали срећу народну

за љубав личне користи и таште светске сујете; докле се год будемо разметали родољубљем на језику а у своју корист; и докле год и српске мајке не свате свој узвишени позив са праве народне васпитне цели: дотле ће Српство све брже корачати својој пропасти.

Жалост и туга обузме човека кад погледа на данашње наше лабаво образовање и кад дође до жалосног уверења, да је већином изумрла из груди многи образовани Срба и Српкиња љубав к роду свом; да су угушени узвишенији осећаји и одушевљење за племенита дела, а овладала жудња за материјалним богатством и безбрижним, лаким животом; да је у многих наших бољих домова овладала равнодушност, а често и мржња на све оно, што је српско, а пригрљено страво ма и најсакатије, најгадније било. Заиста човек може само сажаљевати така створења, која мисле да су изображена, те презирући свој матерњи језик и обичаје српске, само сјајним оделом — и да се благо изразим — сувише слободним, охолим понашањем и празним разговорима истичу шупљину свог празноглавија у том уверењу, да су нека виша створења; да су образованији од наши скромни Срба и Српкиња, којиштују и цене унутарње врлине човечије, веру прадедовску и језик српски као највећу светињу своју.

Српство је рањено — тражи брза лека. Ил зар не видите, како са немара Српство тужно сузе лије; ил зар не чујете, где очајно моли: негујте српски језик, српску свест; та зар не чујете, како из рањени груди одјекују тужне речи: „неблагодарни синови, неблагодарне кћери — докле тако?!“

Ил вам није доста леп, доста савршен српски језик кад га презирете? Та зар има већег греха нег' презрети свој матерњи језик и бити непријатељ свом народу? . . . Српство тужно шта си дочекало! . . .

Ал не! . . . Не може бити, да сте род свој презрели! Српска свест у вама још се није разбудила; пламен живи притајао се до сретног тренутка општег васкрса из овог мртвила и мрака. И онда . . . да онда . . . успавана савест српска пробуду-

диће се, пламен живи загрејаће у жилама слеђену крв; равнодушност и немар претвориће се у одушевљење и љубав искрену а суза радости заблистаће у оку сваког Србина и Српкиње!

Ил зар је све то само санак пусти?

Како ли је Боже некад било, а како сад! . . .

Чујте, шта веле књиге староставне: Силни цар Душан владао је над силном српском царвином. — Чујте Душанови потомци: то није санак пусти, није лаж, већ истина! — И развијала се ова сретна српска држава; напредовала у благостању и образованости; рађале Србе соколе јунаке и дичне Српкиње — верне љубе, добре мајке и јунакиње. Није онда Србин-соко-јунак проводио ноћи у кафани до зоре поред кеца, нит је косовка девојка трпала на себе данашње накараде; нит су дичне јунакиње веру своју газиле, нит се језика свог стидиле, нит га презирале. — Ал дође охоли, бесни Турчин, прекрили цео Балкан и уништи српску царвину. И разбегло се сво Српство у шуме и брегове — неки одоме у бегове — јер Турчин није онда поштедио ни велико ни мало, ни старо ни младо, ни мушко ни женско, већ поотимао жене и девојке, децу покосио, цркве уништио. . . И — шта мислите Душанови потомци — шта су ти јунаци радили? Да л су веру погазили, да л се имена свог одрекли, да л језик српски изневерили?

Видите л ону лепу јуначку чету, како се очајно бори са непријатељем? Видите л верне им љубе и кћери миле како соколе своје одушевљавају, како рањене негују? Где — престадоше бити бојак тешки! . . . Ено их где улазе у храм, да се богу помоле, да му благодаре на великој милости! . . . Какав храм — пећима; а олтар — камен сињи?! Ал тим величанственији — Богу најмилији подигоше у — срцу свом! И помолише се српски, искрено и поклонише се Богу духом и истином. . . .

Ето како је Српство гинуло „за крст часни и слободу златну“! — И борио се српски народ са душманима пуни петстотина година и — сабља Маркова искочи из стене, зора са истока заруди, те Српство пробуди.

То нам веле књиге староставне. Није ово санак пусти, није лаж већ истина! Чујте реч и пробудите се! — И српски народ пролевајући крв и трпећи најгрознија мучења, сачувао је и одбранио највећу светињу своји прадедова: веру и језик

Чујте недостојни Душанови потомци: зар је српски народ зато крв своју пролевао, да ми светињу ту ногама газимо? Зар не чујете, како Српство тужно очајно моли: „ох негујте српски језик, српску свест?“ Ил зар има лепшег, има ли милозвучнијег језика од нашег матерњег? Други народи завиде нам, јер нису кадри подичити се таким безценблагом, каквим ми Срби. Ил зар има који народ такав умотвор, као што су српске народне песме у којима су српски Омири певали прошлост, јуначка дела Срба-соколова? . . . „Под столетним растом седи гуслар стари, прошлост враћа, душе крепи, срца жари“ Који Србин нема увек пред очима дивну слику српског Омира? . . .

И сачувао се српски језик — то најскупоценије и најсветије благо сваког Србина — у народним песмама. Па зар да се не поносимо тим бесцем-благом Зар да не љубимо језик српски — најсавршенији, најмилозвучнији? —

И опет чујем одјек тужни: „неблагодарни синови, неблагодарне кћери — докле тако?“

Теби се обраћам женски свете, јер од тебе зависи будућност наша. Женске уздижу човечанство до небески висина, ил повлаче — у пак'о. — Теби се обраћам женски свете с молбом, братинском љубављу, вером и надежом: спаси нас од пропасти; Ослади малом Србину и Српкињи маленој српски језик: усади у невина срца љубав и пожртвовање, јунаштво и племенитост, српски понос и српску свет: а искорени сујету, себичност и остале мане, чим се појаве, да напаћено, изневерено Српство добије племенитији млађи нараштај, да стече искрене пријатеље, који ће довршити свето дело своји дични предака. —

А каквим речима да поздравим непријатеље свога народа: изроде, издајнице?

Затруби гласниче женског света громким гласом и разнеси по свом Српству праведан гњев млађане душе! — Изроди чујте тешку оптужбу и стрепите од клетве млађег нараштаја. Та ви сте гори од Потурчењака, јер сте фарисеји; љути сте тигрови ал у јагњећој кожи, да вас свет не упозна! Ал ће вам млађи нараштај здерати образину и свет ће се на вас згадити . . . Стрепите од клетве потомака!! . . .

Ал нећу тако! . . . Покајте се! . . . Српство вас чека у свој загрљај покајте се!!

Станко

ЛИСТИЋИ.

ИЗ ПРОСВЕТЕ.

Трестогодишњица Фрање Ј. Гундулића песника прослављена је у свима крајевима српским и хрватским и од свију просветних завода ова братака народа. У прослави тој учествовале су и наше Српкиње, особито Дубровкиње Книнкиње и Новоградишкиње. Добротворна Задруга Српкиња Дубровкиња приказала се Српству први пут у овој прослави, честитајући прославу ову бечком срп. академском друштву „Зори“ овим речма: „Српске мајке диче се својим отличним синовима, сестре са браћом; данашњој вашој прослави српског сина и пјесника

Гундулића придружује се са поносом и „Добротворна задруга Српкиња Дубровкиња.“

Краљ Милан добротвор. Читамо у српским листовима, да је краљ Милан даровао кр. срп. академији 10.000 динара, а удружењу учитељском 500 динара. Слава му!

Хрватски учитељски дом у Загребу одпочеће се градити још овог лета. Купљен је већ простран плац за то и тако је удешен, да се може зидати на 4 сокака, али ће се за сад зидати само јужна и западна страна. Кућа ће бити од два ката. Сретно им било!

Гђа О. Х. Агремова Славјанскова жена чу-

веног руског певца, изабрана је од руског географског друштва у Петрограду за дописног члана тога друштва, са заслуга, које је стекла збирањем и издавањем народних руских и других словенских песама. Слава јој!

ЗА ДОМАЋИЦЕ.

Прље (флеке) од покљупана печата (воска) ваља опрати бензином и пажљиво ноктом одвалити.

Прље од зноја опери водицом од салмијака помешано трипут толико алкохола и сумпорног етера.

Прље од масне боје оперу се хлороформом умачући чисту крпу у хлорофор и тарући.

Прље од масти, уља, фирнајса, смоле, катрана (коломаза) оперу се бензином и ако би се ош виделе, онда танком сапуницом.

Јевтинија кафа. Од кад поште за 35 новч. преносе 5 кил. робе из страних земаља, од то доба доносе многе наше домаћице кафу из Трста и Хамбурга, па овим не само да наносе штете нашим поштеним трговцима, него и себе варају, јер добију отуда више кварене, бојадисане кафе, него наши трговци, јер ови умеју то и да познају, а мали купци и не питају, нит истражују па тако пију кварену кафу а тек за 1 ил 2 новчића јевтиније.

Келераба да ти буде најкуснија, посади је 0.15 мет. дубоко и 0.35 м. раздалеко, и кад на расте као јабука, онда је загни земљом, па неће одрвенити, него ће остати свежа.

За кување пристави се у хладној води мрква, репа, келераба, млада варива, спанаћ; а у врућој води пристави се купус и кељ.

Смрчци су најбољи у пролеће; не ваљају, ако су црвљиви ил од црва избушени.

Млеко да се ветри. Свеже помужено млеко не треба оставити у шталу или на таком месту, где има каквих мириса ил смрада, јер млеко увлачи у себе све мирисе и смрадове. Млеко ваља оставити на чистом зраку у промаји, па ће тај чист зрак разнети из млека мирис, и ако се већ увукао. Наравно само у хладовини треба млеко држати, и где се не могу довући зарезници ил друга домаћа гад.

ЗАРАД ЗДРАВЉА.

Од Др. М. Ј. Б.

Тесне огрлице. Сад је у моди, да женске носе високе, усправне, тесне огрлице око врата.

Тесна огрлица спречава опток крви у врату, а ту су баш најглавније жиле, које иду у мозак, или се из њега враћају. Отуда долази главобоља, несвестица, играње пред очима и т. д. а спречавање крвни оптока у мозгу може животу погрозити — особито код чељадета, које је једро и пунокрвно. Од тих високих, стегнутих огрлица још су горе уске а стегнуте траке око врата. Женске их стегну, да им врат пунији изгледа а и не мисле, шта тиме раде.

Шта шкоди зубима. Највише шкоди зубима кисело. Киселине изгризу глеђ, па зуб онда отупи и утрне. То зна сваки, па за то гдекоји не једе кисело воће (греш) салату и друго што, од чега му зуби трну. Ко на то не пази, ето му временом зубобоље и кварних зуба. За то је и шећер зубима непријатељ. Слат од њега нахвата се око зуба, и претвори се — као оно слатко вино врењем у киселину, те поквари зубе. Има људи, којима је (било по начину како се хране, било са желуца) увек у устима помало киселине, те им зубе затире. Ти људи треба по неколико пута на дан да узму врх ножа соде (из апотеке) или беле креде, па ће ту киселину у устима загушити. За то зубни лекари препоручују као најбољи прах за зубе ону сиву креду, што се по дућанима у грумењу продаје под немачким именом „Bergkreide“. Свако јутро при умивању узме се грумен те креде па се с њега мокром зубном четкицом старе толико колико је доста, да се зуби исперу. Четкицом се скида за то, што се тако креда у ситном прашку круни. Кад се зуби неколико пута таквом четкицом лако отару, ваља уста изапрати, па су онда зуби чисти, а и уста су изгубила сву своју киселину. То је и најјефтинији и најбољи начин, да зубе одржимо чисте и здраве.

Како се деци буше уши. Кад већ постоји неупутан обичај, да се деци уши буше и минђуше удевају, ваљало би бар пазити, како се то чини. Матере мисле да су све учиниле, ако им је кујунџија (или која „вешта“ баба) позлаћеном иглом уши бушио, и ако је после сребрне или златне минђуше удено. И не мисле да злато и сребро истина не ће зарђати, али да ће исто тако моћи коју болест пренети, као и свака друга ствар. С тога је боље не пазити, је ли игла сребрна или златна, него је ли чиста. Најбоље је иглу пре продевања усијати на пламену и то неколико пута. Ако на њој и буде каквих клица од болести, њих ће ватра сатрти,

па кад се игла охлади, може се њоме слободно продевати. Је ли ухо једном проденуто, не ваља увлачити у њега конац или сламку, него што златно или сребрно н. пр. подебљу жицу. И та жица треба да се два-три пута на ватри усија, па тек чиста и охлађена у пробушено ухо увуче.

Јуха од меса (чорба, супа) није тако снажна, као што је на гласу. Ни једна мати нека не мисли, да је своје дете добро нахранила, ако му је тек говеђе јухе и мршаве говеђине приправила. Говеђа јуха и мршава месо сами за себе не вреде много, и то би од прилике било исто (и још горе) него да дете једе сам кромпир. И болеснику се не даје (мршава) јуха за то, да га исхрани, него да му отвори прохтев на друга јела, и да му научи изнемогао желудац варити. Тек масна јуха с јајетом или чиме укуханом може се рачунати у праву храну, а гола јуха је од прилике исто што и зачина.

Домаће осветљење. Наше домаћице држе, да је здравије горети свеће него петролеум, а у томе су на кривом путу. Добра лампа од петролеума је за сада по најбоље домаће осветљење. Даје највише светлости; троши најмање ваздуха, најмање га квари и стаје најмање. Докле се електрична светлост не усаврши, треба се у својој домаћој потреби држати петролеума, и истиснути из куће све — особито лојане и воштане свеће или чак жишка од машчуре или олаја. Дакако, да и то осветљење има својих мана. Петролеум је често рђав, лампе неударене и запуштене, те се пуше, а што је још најопасније, то је, да се с петролеумом ласно догоди несрећа, — особито где је мале, несташне деце. Брижна мајка све то зна па ће двапут више пазити, ако горе петролеј. Најбоље је да петролејска лампа виси о греди, како је деца не могу дохватити и свалити, и да није где уз пећ или огњиште. Где не може тако бити, нека се обеси где високо о зид, или нека се никако и не пали. Боље је и свеће горети, него од петролеума — ма и једном — страдати.

Р А З Н О.

Дар добротворној Задрузи Српкиња Новосаткиња. Српска православна цркв. општина новосадска и срп. задруга за међусобно помагање и штедњу вотирале су за ову 1888 г. овој задрузи свака по 50 фор. прилога као припомоћ за одело сиротој школ. деци.

„Венчић“ Добротворне Задруге Српкиња

Новосаткиња од 13/25. фебруара о. г., што је приређен у корист задружне благајне, испао је врло сјајно. Био је изненадно лепо посећен не само од наше српске, него у лепом броју и од наше несрпске публике, а видесмо леп број наше браће београђана и гомилу војничких часника овдашње и петроварадинске пуковније. Лепо је било видети при уласку онај диван ред младића редицеља (аранжера) окићених белим кокардама и белим природним ружиним пупољцима, што су дочекивали и спроводили госте на своја места.

Ова је забава потпуно наградила одбор задружни морално овом лепом посетом а материјално, што је пало 437 ф. 57 н. чисте хасне.

Нана Натошевићка супруга покојног Др. Ђорђе Натошевића у спомен своме честитом мужу поклонила је новосадекој салашкој ченејској цркви две целокупне свилене одежде, стихаре за ђаке што читају апостол и што носе крст, даље завесе на царске и на двоје мале двери, засторке на две целиваонице, засторак више и ниже иконе св. мајке божије и девет светитељских икона у златном оквиру. За ове дарове издао је одбор црквени овој дароватељици писмену захвалу, а ми ју износимо овде као примерну и угледну ктиторку наше свете православне цркве. Живела!

Гђа Ева Јеремић из Мартоноша поклонила је својој срп. православној цркви лене рипиде у вредности од 200 фор. авр. Општина јој се за то топло захвалила. а и ми јој довикујемо: живела!

Сиротински фонд у Мартоношу. У нашој малој потиској срп. правосл. црквеној мартоношкој општини покренули су родољуби мисао, да се оснује тамо сиротински фонд из којег ће се помагати Срби и Српкиње, који без своје кривице спадну на туђу милост. Ту мисао и тежњу одобрила им је и епархијска административна власт, те ће се у то име завести код те општине један записник, где ће се уводити прилози добротвора са кратким описом живота дотичног приложника. За оснивача приложника сматра се сваки, који најмање приложи на ту цел 50 фор., а у име благодарности чиниће се у цркви спомен сваке године умрлим прилагачима.

Тако у народу нашем никне сваке године по која хришћанска установа, која заслужује подражавања и ми поздрављамо тамошње родољубе и покретаче ове племените мисли са искрено живели!

Кућа за сиромаш. В. Кикиндско представ-

ништво решило је, да се о општинском трошку подигне тамо кућа за сиромаш општинску. У том заводу имаће сиротиња, што није способна за радњу, стан, одело и храну. Слава такој општини!

У Адџ покренуле су гђе: К. Поповићка и Р. Ковачевићка мисао, да се оснује тамо добротворна Задруга Српкиња и у то име купе у месту своме потписе у чланство.

Радујемо се овој лепој појави и надамо се, да ће наше Ађанке осветлати образ своме дичном имену. Ако им треба каква савета ил унутсва за то, радо им стојимо на услузи.

(Новосадско крајцарско друштво.) Добили смо од једне чланице новосадског крајцарског друштва овај исправак, ког радо саопштавамо.

Штовани г. Уредниче! Читајући у вашем цењеном листу „Женском свету“ о крајцарском друштву, о ком ви сумњате да и постоји, ево вам одговарам: да то друштво, које је још лане уплаћивати почело, исто тако и ове године чини, (изузимајући њих неколико, које су изостале) те пошто не мисли ни на коју другу цел дати, осим на зидање позоришта, то се чека, кад се пође купити за зидање истога. С' поштовањем

Нови сад 28 фебр. 1888. Марија.

Сарајевско срп крајцарско друштво биће по свој прилици за који дан одобрено. Вести отуда казују, да је молбеница са 40 жен. потписа одправљена земаљској влади и да је код земаљске владе ствар добро примљена. Само је жалост, као што чујемо, да се тим поводом

појавиле несугласице и неки раздор у тамошњем српском женском друштву. Не, мајке и сестре наше! Немојте почињати с новим косовом. Зар да вас тај „пород адске змије“ предусретне на првом кораку ваше нове слободе и то на оном путу, што нас води у лепше дане. Стишајте срцбу, пружите једна другој сестринску руку. Зар је у нас Срба тако срце да се ни у рај не може једним путем?! Ми се надамо, да ће родољубље стишати буру и сложити наше дичне Сарајевке на овом племенитом путу.

Сарајевско женско друштво под покровителством Њене Ексцеленције госпође баронице Апел издало је 10.000 срећака по 25 нов. за оснивање једног завода за убоге и болне. Те срећке ваљало је извучити 30. децембра прошле године; али се нису биле растуриле све срећке, те је с тога извлачење одложено на месец дана. Добили смо листу о извлачењу тих срећака и тако јављамо, да је број 1823 добио главни згодитак од 20 дуката; бројеви: 2189 и 9911. добили су по 10 дуката; бројеви: 1470, 2593, 8305 и 9252, добили су по 5 дуката; бројеви 1246, 1799, 1990, 1999, 5859, 6110, 7033, 7810, 8277. и 9445 по 1 дукат. Осим тога добили су још 75 других бројева по 2 форинта. Згодитци се исплаћују у мађистратском здању број собе 21, „Болница књегине Зорке“ отворена је у Никшићу прошлог месеца и народ се онај радује тој благодети и слави свога кнеза и своју књегиницу.

РАД ДОБРОТВОРНИХ ЗАДРУГА.

I.

Новосаткиња

Записник седнице одбора Добротворне Задруге Српкиња Новосаткиња држане 4. (16) фебруара 1888.

Председава: Јулка Радовановић, начелница.

Бележи: А Варађанин, перовођа.

Присутне: Христина пл. Новићка подначелница, прегледачице: Катица пл. Новићка и Софија Пушибрк и одборнице: Анка Павловићка, Јулка Политова, Љубица Димовићка, Пава Георгијевићка, Марија Јоцићка и Марија Бичапска.

Бр. 25. Чита се записник одборске седнице од 9. (21.) јануара о. г. — Одоставерава се.

Бр. 26. Председница извешћује, да је президијал. путем дала припомоћи Пави Милаши-

новићки и Марији Иванчевићки по 5 ф., јер су врло потребне женске. — На одобравајуће знање.

Бр. 27. Чита се писмо гђице Нине Николићеве из Иланце, у коме шаље на ово-задружне цели 3 ф. 65 н. као своје уштеђене крајцаре у 1887. год. и изјављује, да ће и даље тако шгедити на добротворне цели. — Узима се са захвалом на знање и има се истој добротворци издати и писмена захвала на тој доброј вољи.

Бр. 28. Перовођа извешћује, да је споразумно с начелницом задружном у име ове задруге поднео брзојавни поздрав сестринској суботичкој задрузи о њеној десетогодишњој прослави. — Узима се с одобрењем на повољно знање.

Бр. 29. Председница извешћује, да су на

ову задругу стигли позиви за забаве из Мостара од православ. Срба, од срп. академичког друштва „Србадије“ у Грацу, од суботичке добротворне задруге Српкиња, од митровачке госпојинске задруге и од новосадске израилске женске задруге. — На знање.

Бр. 30. Председница држи, да би улепшало предстојећу забаву и да би било више гостију, кад би се од овог одбора позвало неколико младих људи од свију народности одавде, да суделују на забави као редитељи (аранжери). — Прима се мњење председнице и наређује се, да се посову за то ова господа: Др. Паја Јанковић, Др. Милан Давидовац, Др. Милан Божески, Др. Милан Ђирић, Др. А. Кода, Сима Ђирић, Владимир Чакра, Милутин Чакра, Благоје Бранчић, Алекса Вулко, Ђорђе Величковић, Иван Косировић, Паја Романовић, Давид Ђурчић, Веселин Поповић сви из Нов. Сада, Јаша Дунђерски из Сентомаша; г. г. војнички часници: капетан Жунац, надпоручници: Станко Милић, Шашић, Орешковић, Живановић, Вуковић, Шујица, и поручик: Марковић. Од несрба: Др. Сеп Деже, Штајгер, Варга, Јоз. Менрат, Лудвиг Севин, Касовиц и Вајсбергер.

Записник седнице од 20. фебруара (3. марта) 1888.

Председава: Јулка Радовановићка, начелн. Бележи: А. Варађанин, перовођа.

Присутне: Хр. пл. Новићка подначелица, Соф. Јефтићка благајкиња, прегледачице: Кат. пл. Новићка и Флора Јевтићка и одборкиње: Љубица Димовићка, Пава Георгијевићка, Пава Живановићка, Катинка Христићка Софија Бипарићка, Персида Маркуш, Марија Јоцићка.

Бр. 31. Чита се записник одбор. седнице од 4. (16.) фебруара о. г. — Одоставерава се.

Бр. 32, Председница извешћује, да је питомица Вукосава Вуканова приправница поднела на углед своју сведоџбу за прво по године ове школ. 1887/8. год. — По прочитаној сведоџби задовољно се одбор успехом.

Бр. 33. Председница извешћује, да су се са изузетком 7 сви позвани редитељи одазвали и били на забави задружној од 13. (25.) фебр. о. год. — Има се свима писмена захвала издати на одзиву.

Бр. 34. Председница предлаже, да се прими за чланицу задружину гђица Ана Бедричић. — Прима се и благајкиња упућује, да јој изда правила и да ју уведе у главни записник.

Бр. 35. Благајкиња извешћује, да је стигао њој на име ове задруге позив овдашњег ватрогасног друштва за главну скупштину истог друштва. — Овлашћује се перовођа, да заступа задругу на тој скупштини.

Бр. 36. Перовођа чита извештај и рачун о забави задружној од 13. (25.) фебруара о. г. По извештају том види се, да је на тој забави пало:

1. Од улазница	207 ф. — н.
2. Од добровољних прилога	411 ф. 60 н.
	Свега 618 ф. 60 н.
3. Потрошено је свега	181 ф. 03 н.
4. Остало је чисто	437 ф. 57 н.

Узима се на повољно знање и наређује се, да се извештај и списак приложника са захвалом штампа у „Женском Свету“ и у месним немачким и мађарским новинама.

Извештај.

о „Венчићу“ Добротворне Задруге Српкиња Новосаткиња, који је био приређен $13/25$ фебруара 1888. г. у корист задружне благајне, као:

1. Примање:

а) од улазница	207 ф. —
б) „ добровољних прилога	411 ф. 60 „
	Свега 618 ф. 60 н.

Потрошено око забаве „	181 ф. 03 н.
Остаје чистих	437 ф. 57 н.

Добровољне прилоге, приложише ови:

По 10 ф.: Софија Дунђерска, Јулка Радовановићка, Никола Лукић из Бечкереча.

По 10. франака у злату: Гођевац адвокат, Ђока Димитријевић апотекар, Јован Ст. Бошковић секретар у министарству, сви из Београда
1 Наполеондор заједнички гг. Милан Миловановић адвокат и Ђока Станојевић професор оба из Београда.

По 5 фор.: Др. Суботић из Земуна, Никола Димовић, Новосадска штедионица, Браћа М. Поповића, Десанка пл. Бајић из Беча, Срп. задруга за међусобно помагање и штедњу, Кристина пл. Новић, Ђока Радовановић, Ритмајстер Хирш, Анастасија Мајна. Прво новосадско друштво за вађавину.

По 4 фор.: Пресветли Жупан варошки Феликс Парчетић, Анка Пајевећка, Карло Грозингер, Јаша Дунђерски из Сентомаша, Др. Сеп Деже.

По 3 фор.: Његова Екцеленција Генерал пл. Лемајић, Др. Бастић из Жабља, Светислав Николић, абат Копер, Александар Адамовић, Ма-

рија Стојаковић из Паланке, Фани Филеши, Јулка Јовица рођ. пл. Стратимировић, Персида пл. Мандић, Мара Полит, Др. Јов. Грујић.

По 2 фор.: Њег. високопреосвештенство г. епископ Василијан, Др. А. Кода, Др. Миша Поповић из Руме, Коста Рајић, А. Хергер, Пеција Стева Поповић, Др. Љуб. Радивојевић, Марта Кондорони, Ј. Берковић, Софија Бипарић, Лудв. Алтвирт, Гавра Полит, Ангелина Поповић, Јустина Кода, Таса Недељковићка, Паулина Георгијевић, Панта Јовановић, Малвина Кон, Лука Јоцић, Милица Барић, Софија Мите Коде, Карл Крон, Наталија Лакић, Петар Капамација, Марта Станојевић, Милева Вукићевић, Марија М. А. Јовановић, Даница Гостовић, Марија Д. Јовановић, Е. Кенигштетлер, Георг Вахтел, Јулка Јевтић, Ана Камбер, Даринка Огњановић, Катица пл. Новић, Катарина Мијатовић, Катинка Попадић, Ана М. Димитријевић, Бета Варађанин, Марина Завишић, Милица Јојкић, Марија М. Димитријевић, Др. Мајер, Гђа Фишерка, Гђа Полак, Емилија Хефнер, Парна Млина, Никола Гавела из Загреба, Стева Стефановић из Футога.

По 1 фор.: Нина Николићева из Иланце, Лаза Коцић, Благоје Бранчић, Рокса Панајотовић, Јосиф Менрат, Др. Милан Давидовац, Лукша, Милана Димитријевића, Стеван Шоман, Винкле брашнар, Зорка Јосифовића, Вајгловица, Штајнер мерник, М. Плавшићка, Колмајерка, Марија пл. Јовановић Кишјанош, Софија Вукова, Љубица Вукичевића, Олга Славнића, Берта Штенгл, Марта Живковић, Јелисавета Милутиновић, Софија Адамовић. Стев. Речењи, Амалија Хлавач, К. Вајнфелд, Ирма Адамовић, Марија Адамовић, Сасије мерник, Ковачић-Бечфелди, Емилија Офнер, Хелене Тајбнер, Катарина Тапавица, Јелена Савића, Марија Максимовића, Доброслав Миљковић, удова Јовановића мерника, Презбургерка адвокатица, Лозанова, Јосиф Шиндлер, Самуил Вајс, Др. Хок, Ернст и Синови, Петар Матић, Клајн, Јелисавета Натошевићка, К. Критсвац, Пауковићка, мајор Бига, Атанасија Чокић, К. Николић, Фирма Вајс, Јозефине Кон, Шлезак, Сито, Александра Љ. Стефановића, Регина Фишер, Јелисавета Трифковићка, Филип Шосбергер јувелир, Давид Краус, Паја Романовић, Барако, Игњац Урбан, Паулине Винкле, Гђа Франкловица директорка, М. Обермилер, Мориц Ледерер, Јулка пл. Мађар из Ирига, Спасенија Николајевић, Велимир Бугарски, Марија Бичанска, Зомбори адвокат, Паја Булић, Ђорђе К. Јовановић, Анка Јорговић, Софија Георгије-

вић, Тушл, Јелисавета пл. Флора, Јелена Стефановић, Анка Берић, Катица Ђирић, Бока Миловановић, Др. П. Јанковић, Милица Нецков, Јулија Стојановић, Катарина Дера, Анка Вулетић, Александра Радовановић, Соф. Миросављевић, Дафина Михајловић, Адолф Кон, Ема Кралих, Јован Кимпановић, Никола Дусинг, Ф. Обермилер, Персида Бојшић, Урош Лугумерски, Кристина Којновић, Ђорђе Димитријевић, Даринка Илиј, Катарина Балта, Јозефна Рабштерн, Љуба Јовановић, Кристина Павловић, Султана Миличић, Софија Дера, Николићка, Берта Рот, Лудвиг Севин, Јован Грчић, Марија Стратимировић, Јелисавета Дера, Марија Оберкнежевић, Хермина Бирли, Ленка Михајловић, Јелисавета Брановачки, Ружица Максимовић, Арон Поповић, Милица Огњановић, Гђа Шрајберка, Ангелина Мањоки, гђа оберлајтнанда Курелца, Н. Н., Цвибах, Бреслауер, П. Фелнер, Цејпек, Гајгер, Бахрах, Илка Јаноши, Берта Опенхајм, Дајтш инжинир, Д. Стефановић, Етелка Левингер, Паулина Левингер, Ема Просниц, Каролина Флат, Ема Шварц, Јован Шварц, Гђа Јаноша Ковачића, Маркуш, Марија Гифингер, Ана Шосбергер, Јулијана Тешић, Цицилија Цвибах.

По 60 н. Духек.

По 50 н. удова Бирли, Васа Димитријевић, Шлангер, Катица Палић Катица Чушић, Драгиња Матић, Љубица Јерковић, Софија Лучић, Цанбауер

По 40 н. Сава Стојковић.

По 30 н. Александра Полак, Н. Н.

Ове многобројне прилоге скупили су већином саме одборкиње; а осим тога поклонили је више од 30 „кокарди“ од беле пантликe за редитеље (аранжере) гђа одборкиња Пава Георгијевићка.

Ово су тако лепо прилози и богати дарови да се потписани одбор налази побуђеним, да се топло и срдечно захвали свима овим приложницама и дародавцима а уједно и скупљачицама, редитељима и свима гостима на оном лепом одзиву и указаној љубави.

Из седнице одбора добротворне Задруге Српкиња Новосаткиња држане 20. фебруара (3 марта) 1888.

А. Варађанин
тајник.

Јулка Радовановићка
начелница.

II.

Белоцркванкиња.

Записник по други пут сазване редовне главне

скупштине добротворне задруге Српкиња у Белој Цркви, држане 17/29. јануара 1888.

Председава: Софија Станојевића, начелница:

Бележи: Ђока Поповић перовођа:

Присутне су задругарице: Драга Ристића, Кат. Н. Крестића, Кат. Т. Крестића, Нина Повољни, Зора Милутиновића, Марија Поповића, Паулина Цигларића и Анка Еремића.

У овој скупштини имају у смислу §. 11 задружних штатута, право решавања задругарице које су присутне.

1. Начелница отвара скупштину и поздравља задругарице „добродошлицом.“ — Одазивају се са „живела.“

2. Читају се имена редовних и помажућих чланица, из чега се увиђа, да је задруга у год. 1887. бројала 21 редовну и 6 потпомажућих чланица. — Узима се на знање.

3. Начелница јавља, да су се као нове задругарице у задругу уписале следеће српске госпође и то: за редовне задругарице: Сарка Токин, и Живка Михајловића; за потпомажуће чланице: Зорка Путник, Марија Желак, Олга Николића, Олга Пеша, Анка Стефановића, Милка Банића. — Узима се са задовољством на знање и кличе им се „Живиле.“

4. Чита се извештај одбора о раду његовом за г. 1887. Из извештаја тога увиђа се између осталог да је одбор својим радом и трудом умножио задружни фонд те године са 388 ф. 13 н; да је редовним месечним прилогом потпомагао 2 старе сироте удовице, а осим тога издао још и многе друге поклоне и милостије. Одбор је држао те године 7 седница у којима је решио преко 40 разних предмета. — Извештај тај узима се на повољно знање

5. Чита се извештај рачунских прегледачица о стању благајне задружне за год. 1887. — По том извештају увиђа се, да је за ту годину било *примање* овако:

1. Готовина од 1. јануара 1887. . 340 ф. 90 н.

2. Чланарина:

а) од 19 редовних чланица по 4 ф. 76 ф. —

б) „ 6 потпомаж. „ „ 2 ф. 12 ф. —

в) заоставши прилог од 2 чланице за 1886. г. . . . 4 ф. —

г) од 2 задружне забаве . . . 529 ф. 43 н.

д) „ интереса на улоге . . . 23 ф. 65 н.

Свага . 985 ф. 98 н.

Издавање:

1. Редовна припомоћ двома сиротим удовицама 16 ф. —

2 Милостије:

а) о Божићу и Ускресу . . . 10 ф. —

б) глухонепој ученици Јелци Михајловић из Карлова . . . 5 ф. —

в) ученику цртачке школе Павлу Шушману 10 ф. —

г) поједине милостије сиротињи 7 ф. —

д) на одело, књиге и премије и памук сиротој школској деци . 37 ф. 48 н.

3. На 2 забаве 148 ф. 97 н.

4. На штампу, поштарину, хартију послугу и друге ситнице . 22 ф. 50 н.

Свага . 256 ф. 95 н.

Кад се одузме издавање од примања показује се готовина за 1. јануар 1888. год. од 729 ф 3 н. Ако се сравни ова готовина са оном од 1. јануара 1887. г. показује се прирастак фонда са 388 фор. 13 н. — Извештај овај узима се на повољно знање, благајкињи Марији Савићки издаје се опросница на њене рачуне, а њој и целом одбору изјављује се за њихов труд и савестан рад скупштинско признање.

6. Чита се предлог одборски у погледу прорачуна задружног за 1888. год. и утврђује се *примање*:

1. Од чланарине 110 ф. —

2. „ забаве 200 ф. —

3. „ интереса на улоге 45 ф. —

Свага . 345 ф. —

издавање:

1. Стална потпора сиротим удовицама 24 ф. —

2. Одело, књиге, премије и памук сиротој школској деци . . . 40 ф. —

3. Милостиња у течају године . 30 ф. —

4. На друге разне поклоне . . . 30 ф. —

5. На послугу 5 ф. —

Свага . 129 ф. —

Кад се одузме издавање од примања показује се сувишак од 216 ф. који ће се у смислу задружних правила капитализирати.

7. Начелница захваљује се у име своје и свију часница на досад указаном им поверењу и позива, да се приступи избору нових часница за год. 1888. — Бирају се јадногласно досадњани и то: Софија Станојловића за начелницу; Драга Ристићка за подначелницу; за благајкињу пошто се захвалила Марија Савићка избрана је Сарка Токин; за перовођу Ђока Поповић а за прегледачице рачунске: Зорка Стефановићка, Ида Јовановићка и Перса Бокшар.

Затим се приступило избору половине од-

боркиња и буду изабране: Паулина Цигларића, Кат. Т. Крестића (поново), и Зора Милутиновића (нова). Друга половина старих које у одбору остају јесу: Нина Повољни, Кат. Н. Крестића и Марија Поповића.

8. За оверовљење записника скупштинског бирају се — Паулина Цигларића, Нина Повољни и Сарка Токин.

9. На послетку одређују се да при предаји и примању благајне новој благајкињи имају бити присутне одборкиње — Кат. Н. Крестић и Марија Поповића.

10. Драга Станковић моли за месечну припомоћ — Пошто има мужа, који је дужан за њу бринути се, то се њена молба не може испунити.

11. Јулијана Петровић 80 год. стара удовица моли за месечну припомоћ — одређује се месечна припомоћ од 1 ф. а. вр.

Пошто више предмета није било, то председница закључи скупштину.

III.

Вршчанкиња.

Записник главне скупштине добротворне задруге Српкиња *Вршчанка*, држане 30, јануара 1888.

Председава подначелница: гђа Меланија Савићка.

Бележи: г. Макса Пантелијћ.

Присутне: Мила Недељковићка, благајкиња, Наталија Акимовићка, Софија Андрејевићка, Софија С. Петровићка, Јелена Богдановићка, Мара Мандукићева, Марија Павловићка, Јелена Баложева, Даница Милића, Ана Милосављевићка, Јула Обрадовићка, Фани Мандукићка, Мара Врговићка, Драта Везенковићка, Даница Поповићка, Даринка Ботина, Јелка Драгићка, Софија А. Андрејевићка, Тасика Недељковићка, Мила Цвејићка, Марта Дурсина, Ана Бозорова, Катица Петровићка, Јелена Митранова, Драга Первуловићка, Марија Пантелијћка, Јелена Спајићка, Катица Вучетићка, Јован Недељковић, јереј Стеван Бошковић, и Васа Гренчарски као савет. чланови

Бр. 1. Подначелница отворив скупштину, поздравља задругарке сестринском добродошлицом, и моли их, да са пажњом изволу саслушати извештај управног одбора, о годишњем раду за минулу годину 1887. — Скупштина се са „Живела“ одазива.

Бр. 2. Перовођа чита имена редовних и потпомажућих чланица, којих је прошле године било 56 редовних и 62 потпомажуће, свега 118. — Узима се на знање.

Бр. 3. Перовођа чита читуљу умрлих чланица, и то: Анча Јовановићка, Мила Ј. Токићка, Теодора Обрадовићка и Тереска Петровићка. — Скупштина устајањем одаје покојницама почаст.

Бр. 4. Чита се извештај управног одбора, о раду прошле године У извештају спомиње се: да је одбор имао 12 седница, а сазвао је и једну ванредну главну скупштину. Као главније из тог рада спомиње се: да је одбор одмах у почетку п. г. на позив овдашњег градоначелника учествовао при свечаном дочеку нашег новоизабраног високопреосвећеног Дијецезана г. Нектарија, и том је приликом Његово високопреосвештенство путем једне мале депутације у име ове задруге добродошлицом поздрављено. Високопреосвећени изненађен овом почасту, изјавио је: да ће задругу са 20 фор. годишње потпомагати.

Даље је одбор у току прошле године приредио 2 игранке, две друштвене вечери и мајалес.

Даље се спомиње: да су вредне чланице и то: Софија Јовановићка, спајиница из Сочице, Наталија Акимовићка и Софија Андрејевићка, својим вредним рукама, свака по један леп украс израдиле и у корист задруге изиграле и благајни тиме 50 фор. пришкрбиле, на чему им је одбор у име задруге изјавио протоколарну захвалност.

Но као најплеменитије дело управног одбора спомиње се: одевање школске деце. Осим што је из благајне на ову цел 62 ф. одређено, приложиле су још и чланице: Софија С. Петровићка, Тасика Недељковићка и саветујући члан г. Јоца Недељковић, доста половног одела, те је тиме одевено 40 ученица, и омогућено им је редовно похађање школе.

Одбор је још и на разне милостиње близу 200 фор. издао и тиме крајњој сиротињи у помоћ притицао.

На послетку се спомиње: да су одборкиње на позив месног школског одбора и при годишњим школ. испитима присуствовале, и том приликом, прописани женски ручни рад брижљиво прегледале и оцениле. — Скупштина узима овај извештај на повољно знање, и одбору изриче своју захвалност и признање на ревностном труду и раду му.

Бр. 5. Чита се извештај прегледачког одбора за 1887. год. и јавља: да су књиге и рачуни тачно вођени. Примања су задружна била 493 фор., а издавања 220 ф., сувишка је дакле било 273 фор., кад се овај сувишак дода лањском капиталу од 643 ф. 73 н. то се показује задружна имаовина за ову годину 916 ф. 73. н. — Узима се на одобравајуће знање, и благајкињи за рачуне издаје се опросница.

Бр. 6. Чита се одборски предлог прорачуна за наступајућу 1888. год. по коме ће примања бити 460 фор., а издавања 235 фор., те ће остати сувишка 225 ф. — Поднешени предлог за прорачун 1888. г. прима скупш. једногласно.

Бр. 7. Подначелница изјављује: да сада по дневном реду долази избор друштвених часница. С тога се у име своје и осталих часница, као и половине одступивших одборница, захваљује скупштини на указаном поверењу и моли да скупштина приступи избору нових часница и одборница. — Скупштина једногласно бира за друштвену начелницу гђу Агницу Николићку, од Рудне. За подначелницу мајорицу гђу Меланију Савићку. За благајкињу гђу Милу Недељковићку. За перовођу г. Максу Пантелију. Пошто изабрана начелница није присутна, то се бирају чланице: Наталија Акимовићка, и Мила Недељковићка, да са подначелницом оду до изабране начелнице, и да јој избор објаве.

Бр. 8. Подначелница позива скупштину, да изабере 3 рачунске прегледачице. — Бирају се: гђа Драга Первуловићка, Јелена Митрашин и Даница Поповићка.

Бр. 9. Перовођа извештава: да по смислу задружних правила §. 13. истиче рок следећим одборницама: Софији Петровићки, Јелени Баложевој, Ани Бозоревој, Софији Андрејевићки, Јелки Драгићки и Марини Пекаревићевој. — Скупштина приступа бирању половине одбора и бира једногласно све горње иступивше изузимајући последње, на чије се место бира гђа Марта Дурсина, а тако исто на једно смрћу упражњено место гђу Ану Милосављевићку.

Бр. 10. Подначелница позива скупштину да изабере 3. скупштинарке, које ће одоставити записник ове скупштине. — Бирају се: Софија А. Андрејевићка, Катица Петровићка, и Марија Вучетићка.

Бр. 11. Пошто је тиме дневни ред исцрпљен а нових предлога није било, то подначелница закључи скупштину.

IV.

Румљанкиња

Румска српска женска добротворна задруга и румско српско певачко друштво приређује заједнички уз пријатељско суделовање гђе Драгиње Тушкан, г. Милана Андрића и г. Ђуре Стаића у Руми у недељу 28. фебруара (11. марта) 1888. у дворани код „орла“ беседу са игранком под управом ликовође срп. певачког друштва г. Александра Дозеле. — Улазница за чланове певачког друштва и женске задруге 50 новч од особе; 1 фор. 20 новч. од породице — за нечланове 1 фор. од особе; 2 фор. 50 н. од породице. Почетак у $1\frac{1}{2}$ часова у вече.

V.

Сегединкиња.

Сегединска српска женска задруга приређује игранку у суботу 5 (17) марта т. г. у дворани „гранд хотел Тиса.“ Цена од особе 1 фор., у вече на каси 1 фор. 50 нов. Ложа 5 фор. Улазнице се добијају код подпредседнице Елисавет. Крестић. Почетак у 8 сати у вече. Одбор.

Добровољни прилози примају се са благодарношћу.

III. Записник 6. маја, држане ванредне скупштинске седнице задруге Српкиња у Сегедину.

Председава: г. Емилија Сремац.

Бележи: Тома Јаникијевић.

Присутни: г. г. Елисавета удова Крестић подпредседница, Евгенија Крестић, Јулиана Звекић, Ана Атанасијевић, Марија Јеврић, Ирина Недељковић.

Бр. 6. Г. председница отвори седницу, прочита писмени позив римо-католичке задруге, у ком позива и српску задругу да заједнички учествује при „изложби женског ручног рада“ која ће се држати у Сегедину 8. маја, гди ће изложени бити предмети: из Бачке и Баната и из околних места. Уједно позива: да скупа учествују при дочеку високог. г. граfiце од Дегенфелда, супруге министра-председника Тисе — и као заштитну мајку при отварању изложбе — која долази из Будимпеште у суботу 6. маја у подне. — Скупштина сматрајући за дужност своју, ради слоге и споразума реши учествовати; и приме се г. г. Емилија Сремац председница, Елисавета удова Крестић, подпредседница, Јулиана Звекић, Евгенија Крестић, Ана Атанасијевић, Марија Јеврић, Ирина Не

дељковић и гђца Јелка Звекић, да се у варошкој дворани искупе, и заједно на станицу пођу — други дан даван је банкет — у почаст „В. г. Грофици“, на ком су учествовали и задружне председнице са управним одбором.

IV. Записник 28. децембра, држане ванредне седнице задруге Српкиња у Сегедину.

Присутни: Г. г. Емилија Сремац председница, Елисавета удова Крестић, Ана М. Савић, Евгенија Крестић, Марија Јаникијевић, и Тома Јаникијевић перовођа.

Бр. 7. Г. председница по отварању седнице извешћује да је од римо-католичке задруге позвата била у хотел „Тиса“ на заједнички договор у погледу ововарошке школске сироте гладујуће деце како би бар у подне топла јела добити могли без разлике народности, и поднаша добивену листу, на скупљање добровољних прилога у новцу храни и вариву, за сироту дечију кујну. — Задруга као свагда милостива мајка топло пригрли ову хуману ствар, одреди 10 фор. из своје благајне, а листа има се свима Српкињама поднети за уписивање прилога, пошто је и наша г. председница за члана у исти одбор изабрана, то се умољава да скупљени новац на опредељено место пошаље.

VI.

Сентомашкиња.

Добротворна задруга Српкиња Сентомашкиња сматра за своју милу дужност, да овим путем изрече усрдну благодарност г. г. прилагачима, који је прилогом својим о игранци од 24. Јануара потпомогше.

Прилози: Г. Лаза Дунђерски 10 ф., г. Мита Дракулић 7 ф. По 5 ф. 80 новч. г. г. Јаша Дунђерски и Аца Манојловић. По 5 ф. г. г. Милан Стојковић, Веселиновић и Милан Дунђерски. — Г. Мита Теодоровић 3 ф. 80 н., г. др. Мајински 3 ф. 20 н., г. др. Миша Поповић 3 фор., г. Тоша Ђорђевић 2 ф. 60 н., г. Штерн Давид 2 ф. 40 н. — По 2 ф. г. г. Шандор Јанковић, Вељко Загорица, Арон Поповић. — Г. Игњат Станимировић 1 ф. 80 н. — По 1 ф. 40 н. гђа Исидора Дунђерска, г. г. Кириловић и Јакаб. По 1 ф. 20 н. г. г. Ђорђе Р. Стефановић, Јулка Дунђерска и Мита Ђорђевић. По 1 ф. г. г. Милош Продановић, Катица Каћанска, Љубица Мудринска, Јелена Марковића, Исидор Иванић. По 80 н. г. г. Марко Манојловић, Вељко Каћански, Фридман, Лаза Д. Манојловић, Јоца Теофановић,

Данчика Манојловић, Игњат Цуцић. — Г. Јован Настић 50 н. По 40 н. г. г. Тина Дињашка, Наста Настића, Шујица, Дублички, Кајин, Иванићка, Андрија Сарић, Мерењи С. Ђорђевић, Милош Рунић, Жунац, Вуковић, Нестор Белић, Ђока Манојловић, Арадски, А. Гејза. По 20 н. г. г. Коста Д. Манојловић, Јоца Иванић, Сава Владисављевић, Јован Стојановић.

Добротворна задруга Српкиња Сентомашкиња најтоплије захваљује г-ну Јаши Дунђерком, који је под арио задрузи печат задружни.

На предлог одбора Карловског скупиле су задругарице „добротворне задруге Српкиња Сентомаштиња“ 25 фор. да се тим прилогом помогне глувонемој Јелки Михајловића, ово су приватни прилози. Пошто задруга још не располаже великим иметком одредио је одбор у својој седници од 28 Јануара 10 фор. које је отправљено на фонд завода за глуво-неме. —

Прилози: Гђа Јелена Дунђерска 2 фор. 60 н. По 1 фор. гђе: Катица Каћанска, Љубица Стефановића, Даринка М. Манојловића, Марија Л. Гаванска, Исидора Дунђерска, Анка Ковачевића, Данка Теодоровића, Стака Дунђерска, Марија Иванића, Софија Загорица, Ана Каћанска, Ана Ђорђевића, Ана Јоцића, Драгиња Гаванска, Јулка Плавшића, Марија Мајинска, Марија Алексијевић, Катица Л. Манојловића, Софија Продановића. По 50 нов. гђе: Даринка А. Манојловића, Савета Теофановића, Ангелина Дракулића, Љубица Јанковића, Драгиња Лончарића, Марија Каћанска Гђа Олга Манојловића 40. новч.

Јавна захвалност.

Као припомоћ заводу за глуво-неме у Митровици приложише:

Високородна гђа Софија Дунђерска из Н. Сада	20 ф. —
Високородна гђа Марта Кондороска из Н. Сада	10 ф. —
Добротворна задруга Српкиња Новосаткиња	40 ф. —
Добротворна задруга Српкиња Србобранкиња	10 ф. —
Добров. позор. друштво у Земуну	22 ф. 80 н.
Приређ. одбор беседе у Товарнику код Шида	20 ф. —
Укупно 122 ф. 80 н.	

Свима овим племенитим добротворима изриче се топла благодарност; а исто тако и господ. управит. више дев. школе у Н. Саду, Аркадију

Варађанину, који се за ову ствар тако својски заузима.

Ваша ће дела допринети бедном глувономом многе користи, е' тога живели на радост и дику свога народа!!

Митровица 19 фебруара 1888

Радивој Поповић
поседник завода

Ч И Т У Љ А.

У размаку од три дана (18. и 20. фебруара о. г.) сахранимо у Нов. Саду две велике девојке, два убава цветка, која су вредноћом и честитомшћу својом обрицале радост и утеху својим старим родитељима; а то су *Лујза Кириловићева* кћи Глише Кириловића бившег бележника товаришког и *Мила Јездимировићева* кћи Милоша Јездимировића овдашњег кр. судца прва у 24. а друга 25. години живота. Ова последња покојница била је вереница једног топцијског надпоручика.

Жалосну судбу ових тужних родитеља делимо и ми, и довикујемо покојницама: лака вам црна земља била!

† *Лујза Максимовића рођ. Коновића* у Сомбору, мати г. Др. Нике, Младена и Косте Максимовића упокојила се 21. фебруара о. г. у својој 70. години живота. Била је примерна мати, честита газдарица родољубива, уважена и поштована Српкиња. Мир пепелу, те ваљане душе!

† *Др. Јосиф Панчић* председник кр. срп. академије у Београду, и т. д. научењак и први специјалиста из природних наука у Срба преминуо је у Београду 23. фебруара о. г.

Немачки цар Вилхелм I. умрло је 26. фебр. о. г. у својој 91. г. живота. Народ га јако жали.

НОВЕ КЊИГЕ.

Изапшао је други број „*Босанске Виле*“, са овим садржајем: Сlike: Иван Ф. Гундулић, српски пјесник. — Дубровник. — Приповијетке: Рашта се тако догодило? приповијетка из српског и циганског живота. Написао Ђорђе Јовановић — Раваница, од Јована П. Јовановића — Ценетска хурија, црта из босанског живота.

САДРЖАЈ: 1. У самоћи. . . (приказано Српкињама.) Од Љубомира Лотића. — 2. „А, не дам ја тебе!“ — једна мана у домаћем васпитању. — Од Ивана Мартиновића. — 3. Негујмо српски језик, српску свест! Од Станка. — 4. Листићи. — Из просвете. — За домаћице. — Зарад здравља. — Разно. — 5 Рад добротворних задруга. — Новосаткиња. — Белцркванкиња — Вршчанкиња. — Румљанкиња. — Сегединкиња. — Сентомашкиња. — Јавна захвалност. — Читуља — Нове књиге и листови. — Одговори. — Исправак.

Власник: *Доброшворна Задруга Српкиња Новосаткиња.* — **Издаје и уређује:** *Архидија Варађанин.*

ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА У НОВОМЕ САДУ.

Написао Нико † Х. П. Бесаревић. — Поука: Неколка писма у доколици, пише Антоније Стражичић. — О споменицима: Из којег су доба и којег ли народа гробни споменици Црне Горе, Далмације, Босне и Херцеговине, што их наш народ зове стећцима, мраморима или мапетима. Расправља Фрањо Радић. — Српске народне умотворине: Невјерница, нар. пјесма, забиљежио М. — Српске народне здравице о креном имену што се у околини Гацка наздрављају, саопштио Марко Мутић. — Листак: Преглед једног подлиса „Просвјетиног“, од Миће Јефтића. — Књижевне и културне биљешке: Проглас академског друштва „Србадије“ из Граца. — Програми светосавских бесједа.

„Босанска Вила“ излази у Сарајеву два пута мјесечно на два табака; доноси у сваком броју по двије слике. Уређује је Никола Т. Кашиковић, Сарајлија. Цијена на годину 4 фор.

ОДГОВОРИ.

Гђи М. Нови Сад. Хвала Вам на послатом. Употреби ћемо, али оно „из старијих писама“ није прикладно. И ми би желели, да тако као Ви окушају што више Српкиња своју умну снагу у нашем листу и да нам износе на углед богате даре свога домаћег живота, али се као што видите, слабо појављују, шат их Ваша смелост мало окуражи.

ИСПРАВАК.

У чланку „Српске матере и српски народни језик“, што је изишао у првом овогодишњем броју, поткрало се непажњом слагачевом, више језичких и штампарских погрешака, које, по жељи писца истог чланка, овим исправљамо

На 8. стр. у 1. реду од горе стоји *расшићено*, а треба: *рашићено*. — На 10. стр. у 10. реду од доле стоји *посебце*, а треба: *посеце*. — На 11. стр. у 10. реду од доле стоји *ниховом*, а треба: *нихову*. — На 11. стр. у 8. и 7. реду од доле стоји *маћешког*, а треба: *маћешког*. — На 12 стр. у 9. и 10. реду од горе стоји *васпишаване*, а треба: *васпишаване*. — На 13 стр. у 18. реду од горе стоји *сиремни*, а треба: *сиремани*. — На 14. стр. у 1. реду од доле стоји *некојом*, а треба: *ни којом*. На 15. стр. у 5., 6. и 11. реду од доле стоји *гнезда*, *гнездо*, а треба са н: *гнезда*, *гнездо*. На 15. стр. у 8. реду од доле стоји *бадро*, а треба *бадро*. — На 15. стр. у 16. реду од горе стоји *досада*, а треба одељено: *до сада*.

Осим тога на многим местима штампан је глагол *бисмо* одељено (би смо) а глагол *не ће* опет заједно (неће), док међу тим треба први глагол да је штампан као једна реч, а друга као две речи, — дакле: *бисмо* и *не ће*.